

ที่ กค 0507.2/ว.81



กระทรวงการคลัง

ถนนพระราม 6 กท. 10400

27 สิงหาคม 2545

เรื่อง หลักเกณฑ์การคำนวณค่าเสื่อมราคาทรัพย์สินที่ต้องเรียกชดใช้ตามความรับผิดชอบทางละเมิด

เรียน อธิบดีกรมบัญชีกลาง

- อ้างถึง 1. พระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539
2. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539
3. หนังสือกระทรวงการคลัง ด่วนที่สุด ที่ กค 0530.6/ว 133 ลงวันที่ 13 ธันวาคม 2544

สิ่งที่ส่งมาด้วย หลักเกณฑ์การคำนวณค่าเสื่อมราคาทรัพย์สินที่ต้องเรียกชดใช้ตามความรับผิดชอบทางละเมิด 1 ฉบับ

ตามหนังสือที่อ้างถึง 1 และ 2 ได้กำหนดหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ โดยแยกความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ออกเป็นเหตุเนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่และมีใช่การปฏิบัติหน้าที่ และหนังสือที่อ้างถึง 3 กระทรวงการคลังได้ประกาศกำหนดให้หน่วยงานของรัฐจะต้องรายงานความเสียหายที่เกิดขึ้นทุกระยะเวลา 3 เดือน นั้น

เพื่อให้ส่วนราชการมีหลักเกณฑ์ในการคำนวณมูลค่าทรัพย์สินเพื่อเรียกชดใช้จากผู้รับผิดชอบทางละเมิดเป็นมาตรฐานเดียวกัน กระทรวงการคลังจึงได้กำหนดหลักเกณฑ์การคำนวณค่าเสื่อมราคาทางละเมิดของทรัพย์สินประเภทที่กำหนดในบัญชีราคามาตรฐานครุภัณฑ์ของสำนักงานงบประมาณ โดยไม่รวมทรัพย์สินที่เป็นวัตถุโบราณหรือของมีค่า ตามสิ่งที่ส่งมาด้วยโดยมีหลักเกณฑ์และวิธีการดังนี้

1. การชดใช้ค่าเสียหายเป็นเงิน กรณีที่ทรัพย์สินสูญหายหรือเสียหาย ยังไม่ได้ใช้งาน ให้ชดใช้ตามราคาทรัพย์สินดังกล่าวในปีที่สูญหายหรือเสียหาย โดยไม่มีการหักค่าเสื่อมราคาหรือค่าสึกหรอของทรัพย์สินนั้น หากเป็นกรณีที่ทรัพย์สินได้ใช้งานแล้วจะมีการหักค่าเสื่อมราคาตามระยะเวลาที่ใช้งานมาแล้ว หรือตามมูลค่าซากของทรัพย์สินนั้น ๆ ขึ้นอยู่กับระยะเวลาการใช้ทรัพย์สินว่าอยู่ในช่วงเวลาหรือเกินระยะเวลาที่กำหนดการใช้อย่างมีประสิทธิภาพแล้ว ทั้งนี้กระทรวงการคลังได้กำหนดอายุการใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพของทรัพย์สินแต่ละประเภท ตลอดจนอัตรามูลค่าซาก โดยอ้างอิงจากหน่วยงานของรัฐวิสาหกิจและเอกชน เพื่อเป็นมาตรฐานในการถือปฏิบัติ

2. อายุการใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพของทรัพย์สิน กำหนดโดยนำสถิติจากการใช้ทรัพย์สินของส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจที่มีการใช้ทรัพย์สินลักษณะและประเภทเดียวกันเป็นเกณฑ์ สำหรับอัตรามูลค่าซากคำนวณหาโดยวิธียอดคงเหลือลดลง (Double Declining Bance Method) ซึ่งอัตรามูลค่าซากของทรัพย์สิน

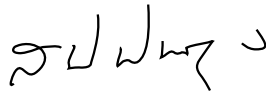
ที่ยังมีอายุการใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพจะคงที่ หากทรัพย์สินดังกล่าวหมดอายุการใช้งานแล้วอัตรามูลค่าซากจะลดลงในอัตราคงที่ในอัตราร้อยละ 0.5 ต่อปี จนกว่าจะเหลืออัตรามูลค่าซากร้อยละ 5 ซึ่งเป็นอัตราต่ำสุดสำหรับการเรียกชดใช้

3. ทรัพย์สินที่สูญหายหรือเสียหายรายการใดที่มีราคาปัจจุบันไม่เกิน 2,000 บาท ให้ชดใช้ตามราคาปัจจุบันของทรัพย์สินนั้น

4. ทรัพย์สินที่สูญหายหรือเสียหายที่ไม่อยู่ในหลักเกณฑ์ที่กำหนด ให้ส่วนราชการขอทำความตกลงกับกระทรวงการคลังเป็นกรณี ๆ ไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และแจ้งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องถือปฏิบัติเป็นแนวทางในการปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ



(นายสุทธิพันธุ์ นิมมานเหมินท์)

รองปลัดกระทรวงฯ ปฏิบัติราชการแทน

ปลัดกระทรวงการคลัง

กรมบัญชีกลาง

สำนักบัญชีและตรวจสอบภายใน

โทร. 0-2270-0370

โทรสาร 0-2273-9796

หลักเกณฑ์การคำนวณค่าเสื่อมราคาทรัพย์สินที่ต้องเรียกชดใช้ ตามความรับผิดทางละเมิด

1. ความเป็นมา

ในปี พ.ศ. 2539 สำนักนายกรัฐมนตรีได้กำหนดหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ โดยได้แยกความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ออกเป็นเหตุที่เนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่และที่ไม่ใช่การปฏิบัติหน้าที่ ความเสียหายที่เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่หน่วยงานของรัฐต้องรับภาระชดใช้ค่าเสียหายไปก่อน ส่วนเจ้าหน้าที่ของรัฐจะรับผิดชอบชดใช้ค่าเสียหายต่อหน่วยงานของรัฐเพียงใดนั้น ให้ไปไล่เบี้ยต่อในภายหลัง โดยยึดหลักว่าจะเรียกเอาแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐเฉพาะกรณีความเสียหายเกิดขึ้นโดยจงใจประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงเท่านั้น สำหรับความเสียหายที่เกิดจากการที่ไม่ใช่การปฏิบัติหน้าที่ เจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องถูกฟ้องและชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเป็นการส่วนตัวโดยไม่เกี่ยวกับทางราชการ ในการดำเนินการสอบหาผู้รับผิดชอบ หัวหน้าหน่วยงานภาครัฐจะต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดเพื่อพิจารณาเสนอความเห็นเกี่ยวกับผู้ต้องรับผิดและจำนวนค่าสินไหมทดแทน ผลการพิจารณาของคณะกรรมการ หัวหน้าหน่วยงานของรัฐจะต้องวินิจฉัยสั่งการว่ามีผู้รับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทนหรือไม่และเป็นจำนวนเท่าใด และส่งสำนวนให้กระทรวงการคลังตรวจสอบภายในเจ็ดวันนับแต่วันวินิจฉัยสั่งการ เว้นแต่กระทรวงการคลังประกาศกำหนดว่าไม่ต้องรายงานให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ

หลักการชดใช้ความเสียหายที่เป็นเงิน ก็ให้ใช้เป็นเงินแต่เพียงอย่างเดียว แต่ถ้าความเสียหายมิได้เป็นเงินจะดำเนินการชำระเป็นเงินแทนหรือชดใช้ทรัพย์สินอย่างเดียวกันโดยมีสภาพ คุณภาพ ปริมาณ และลักษณะเดียวกันกับทรัพย์สินที่สูญหายหรือเสียหาย และใช้งานแทนได้เช่นเดียวกับทรัพย์สินที่สูญหายหรือเสียหาย หรือซ่อมแซมหรือบูรณะทรัพย์สินที่ชำรุดเสียหายให้คงสภาพเดิม กรณีการชดใช้ที่แตกต่างจากที่กล่าวมาข้างต้น ต้องได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลังก่อน

ในทางปฏิบัติของการชดใช้ความเสียหายของทรัพย์สิน ผู้รับผิดชอบใหญ่จะขอชดใช้เป็นเงินแทนการชดใช้ตัวทรัพย์สิน กระทรวงการคลังโดยกรมบัญชีกลางก็จะพิจารณาคำนวณค่าเสียหายของทรัพย์สินเพื่อเรียกชดใช้เป็นกรณี ๆ ตามลักษณะและคุณสมบัติของทรัพย์สิน ดังนั้น เพื่อให้หน่วยงานของรัฐสามารถคำนวณหามูลค่าทรัพย์สินที่จะเรียกชดใช้ภายใต้เกณฑ์ที่เหมาะสม กระทรวงการคลังจึงได้กำหนดหลักเกณฑ์การคำนวณค่าเสื่อมราคาทรัพย์สินที่ต้องเรียกชดใช้ตามความรับผิดทางละเมิดให้หน่วยงานของรัฐถือปฏิบัติเป็นมาตรฐานเดียวกัน

หน่วยงานของรัฐในที่นี้ หมายถึง กระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม ราชการส่วนภูมิภาค สำหรับราชการส่วนท้องถิ่น และรัฐวิสาหกิจ ที่ตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา หน่วยงานอื่นของรัฐที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้เป็นหน่วยงานของรัฐสามารถนำหลักเกณฑ์ที่กำหนดเป็นแนวทางปฏิบัติได้

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้หน่วยงานของรัฐที่มีทรัพย์สินสูญหายหรือเสียหาย สามารถนำหลักเกณฑ์ที่กำหนดไปคำนวณค่าเสื่อมราคาทรัพย์สินเพื่อเรียกชดเชยจากผู้รับผิดชอบตามสมควรเป็นมาตรฐานเดียวกัน
2. เพื่อความสะดวกและคล่องตัวในการปฏิบัติงานของหน่วยงาน ลดปริมาณงานที่ต้องส่งเรื่องมาให้กระทรวงการคลังกำหนดมูลค่าความเสียหาย

3. ขอบเขตและข้อจำกัด

ทรัพย์สินที่ศึกษาเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์การคำนวณมูลค่าความเสียหายในที่นี้ เป็นทรัพย์สินประเภทที่กำหนดในบัญชีราคามาตรฐานครุภัณฑ์ของสำนักงานประมาณเท่านั้น โดยไม่ครอบคลุมถึงทรัพย์สินที่เป็นวัตถุโบราณหรือของมีค่า เนื่องจากมูลค่าของทรัพย์สินดังกล่าวมิได้เปลี่ยนแปลงตามภาวะเศรษฐกิจและอาจมีปัญหาในการกำหนดมูลค่าความเสียหาย ดังนั้น ทรัพย์สินที่สูญหายหรือเสียหายนอกเหนือจากประเภทที่กำหนด ให้หน่วยงานของรัฐส่งเรื่องให้กระทรวงการคลังพิจารณาคำนวณค่าเสื่อมราคา

4. หลักเกณฑ์และวิธีการ

หลักเกณฑ์ที่กำหนดต่อไปนี้อยึดหลักความเป็นธรรมทั้ง 2 ฝ่าย คือ หน่วยงานของรัฐและผู้รับผิดชอบ โดยหน่วยงานของรัฐจะได้รับเงินชดเชยในจำนวนเงินที่เหมาะสมตามสภาพของการใช้ทรัพย์สินนั้นมา สำหรับผู้รับผิดชอบก็ได้รับเงินชดเชยให้กับหน่วยงานของรัฐที่ไม่เกินมูลค่าทรัพย์สินที่สูญหายหรือเสียหาย

ในการชดเชยค่าเสียหายของทรัพย์สินเป็นเงิน ให้ชดเชยตามสภาพการใช้งานของทรัพย์สินเป็นเกณฑ์ในการคำนวณมูลค่าความเสียหาย โดยมีหลักเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

1. ทรัพย์สินที่สูญหายหรือเสียหายยังไม่ได้ใช้งาน ให้ชดเชยตามราคาปัจจุบัน
2. ทรัพย์สินที่สูญหายหรือเสียหายได้ใช้งานแล้ว

2.1 กรณีความเสียหายเกิดขึ้นในระหว่างที่ทรัพย์สินนั้นยังมิใช่การใช้อย่างมีประสิทธิภาพอยู่ ให้ชดเชยตามราคาปัจจุบันหักด้วยค่าเสื่อมราคาสะสมถึงปีที่สูญหายหรือเสียหาย

$$\text{ราคาที่เรียกชดเชย} = \text{ราคาปัจจุบัน} - \text{ค่าเสื่อมราคา}$$

2.2 กรณีความเสียหายเกิดขึ้นเมื่อทรัพย์สินนั้นสูญหายหรือเสียหายหมดอายุการใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพแล้ว

$$\text{ราคาที่เรียกชดเชย} = \text{ราคาปัจจุบัน} \times \text{อัตรามูลค่าซากปีที่สูญหาย/เสียหาย}$$

สำหรับราคาปัจจุบันของทรัพย์สินที่สูญหายหรือเสียหายรายการใดมีมูลค่าไม่ถึง 2,000 บาท ให้ชดเชยตามราคาปัจจุบัน

ข้อมูลที่เป็นสาระสำคัญในการคำนวณมูลค่าทรัพย์สินที่สูญหายหรือเสียหายเพื่อเรียกชดเชย ได้แก่ ราคาปัจจุบัน ราคาซาก อายุการใช้งาน และค่าเสื่อมราคา

1) ราคาปัจจุบัน เป็นราคาของทรัพย์สินในปีที่สูญหายหรือเสียหาย โดยใช้ตามบัญชีราคามาตรฐานครุภัณฑ์ของสำนักงานประมาณ หรือราคาตลาดหรือราคาซื้อขายทรัพย์สิน ซึ่งเป็นชนิด ลักษณะ และขนาดเดียวกัน หรือคล้ายคลึงกัน กรณีที่ไม่ใช่บัญชีราคามาตรฐานครุภัณฑ์ของสำนักงานประมาณ ส่วนราชการ

จะต้องมีหลักฐานการสืบราคาจากบริษัทหรือห้างร้านที่จำหน่ายหรือเป็นตัวแทนจำหน่ายทรัพย์สินนั้น เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบ

2) ราคาซาก เป็นราคาที่ประมาณว่าจะขายทรัพย์สินได้ในขณะที่ทรัพย์สินนั้นหมดอายุการใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพแล้ว การกำหนดอัตรามูลค่าซากของทรัพย์สินแต่ละประเภท (ภาคผนวก 1) ขึ้นอยู่กับอายุการใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพของทรัพย์สิน ทั้งนี้ อัตรามูลค่าซากของทรัพย์สินที่หมดอายุการใช้งานแล้ว กำหนดให้ลดลงปีละ 0.5 จนเหลืออัตรามูลค่าซากร้อยละ 5 เป็นอัตราต่ำสุดที่เรียกขดใช้

3) อายุการใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นระยะเวลาของการใช้ทรัพย์สินที่ประมาณว่า หากได้มีการใช้ทรัพย์สินอย่างสม่ำเสมอ ประสิทธิภาพสูงสุดที่ได้จากการใช้ทรัพย์สินควรมีอายุการใช้งานเท่าใด การกำหนดอายุการใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพของทรัพย์สิน (ภาคผนวก 2) จำแนกตามบัญชีราคามาตรฐานครุภัณฑ์ของสำนักงานประมาณ

4) ค่าเสื่อมราคา เป็นการปันส่วนมูลค่าเสื่อมสภาพของทรัพย์สินอย่างมีระบบตลอดอายุการใช้งานที่ได้ประมาณไว้ วิธีการคำนวณค่าเสื่อมราคาเพื่อเรียกขดใช้ให้ใช้วิธีเส้นตรง (Straight-Line Method) โดยใช้สูตร ดังนี้

$$\text{ค่าเสื่อมราคาต่อปี} = \frac{\text{ราคาปัจจุบัน} - \text{ราคาซาก}}{\text{อายุการใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพ}}$$

การคำนวณค่าเสื่อมราคาเพื่อหามูลค่าทรัพย์สินเพื่อเรียกขดใช้ตามความรับผิดชอบทางละเมิดเป็นกรณีกับการคำนวณค่าเสื่อมราคาตามหลักบัญชีเกณฑ์คงค้าง เนื่องจากทรัพย์สินที่หักค่าเสื่อมราคาตามหลักบัญชี เมื่อหมดอายุการใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพแล้ว จะคงมูลค่าตามบัญชีด้วยราคา 1 บาท เพื่อการควบคุมและตรวจสอบทรัพย์สิน ซึ่งจะนำมาเป็นมูลค่าเรียกขดใช้ไม่ได้

5. ขั้นตอนการคำนวณค่าเสื่อมราคา

การคำนวณค่าเสื่อมราคาเพื่อหามูลค่าเรียกขดใช้ มีขั้นตอนดังนี้

1. คำนวณอายุการใช้งานจริงของทรัพย์สิน โดยนำ วัน เดือน ปี ที่สูญหายหรือเสียหายหักด้วย วัน เดือน ปี ที่ซื้อทรัพย์สิน จะได้อายุการใช้งานของทรัพย์สินนั้น (เศษของวันเกินกว่าหรือเท่ากับ 15 วัน ให้คิดเป็น 1 เดือน ถ้าน้อยกว่าให้ตัดทิ้ง)

2. ตรวจสอบอายุการใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพของทรัพย์สินที่สูญหายหรือเสียหายจากตารางอายุการใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพของทรัพย์สิน และนำมาเปรียบเทียบกับผลที่คำนวณได้จากข้อ 1 เพื่อดูว่าทรัพย์สินที่สูญหายหรือเสียหาย ยังอยู่ในระหว่างอายุการใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพหรือหมดอายุการใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพแล้ว

3. หาราคาปัจจุบันในปีที่ทรัพย์สินสูญหายหรือเสียหาย โดยใช้วิธีการสืบราคาจากบริษัท ห้างร้าน หรือใช้ตามบัญชีราคามาตรฐานครุภัณฑ์ของสำนักงานประมาณแล้วแต่กรณี

4. การคำนวณมูลค่าทรัพย์สินที่สูญหายหรือเสียหายเพื่อเรียกขดใช้

4.1 กรณีที่ทรัพย์สินสูญหายหรือเสียหาย ระหว่างอายุการใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพ

$$\text{สูตรการคำนวณค่าเสื่อมราคาต่อปี} = \frac{\text{ราคาปัจจุบัน} - \text{ราคาซาก}}{\text{อายุการใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพ}}$$

การหารราคาซาก ให้ใช้อัตรามูลค่าซากที่กำหนดในช่วงที่ทรัพย์สินมีอายุการใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพ และนำอัตรามูลค่าซากคูณกับราคาปัจจุบัน

$$\text{ราคาซาก} = \text{ราคาปัจจุบัน} \times \text{อัตรามูลค่าซาก}$$

เมื่อได้ราคาซากแล้วนำไปคำนวณตามสูตร เพื่อหาค่าเสื่อมราคาต่อปี กรณีทรัพย์สินที่สูญหายหรือเสียหายได้มีการใช้งานมากกว่าหรือน้อยกว่า 1 ปี ต้องหาค่าเสื่อมราคาที่เกิดขึ้นตามระยะเวลาการใช้ทรัพย์สิน ดังนี้

$$\text{ค่าเสื่อมราคาสะสม} = \text{ค่าเสื่อมราคาต่อปี} \times \text{อายุการใช้งานของทรัพย์สินที่คำนวณได้}$$

$$\text{จำนวนเงินที่เรียกให้ชดเชย} = \text{ราคาปัจจุบัน} - \text{ค่าเสื่อมราคาสะสม}$$

4.2 กรณีที่ทรัพย์สินสูญหายหรือเสียหายหมดอายุการใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพแล้ว

(1) ให้คำนวณหาอัตรามูลค่าซาก ตามอายุการใช้งานของทรัพย์สินที่สูญหายหรือเสียหาย โดยใช้วิธีการเทียบบัญชีไตรยางค์

(2) จำนวนเงินที่เรียกให้ชดเชย = ราคาปัจจุบัน x อัตรามูลค่าซากตาม ข้อ (1)

การคำนวณค่าเสื่อมราคาทรัพย์สินที่สูญหายหรือเสียหายทั้ง 2 กรณีปรากฏตามตัวอย่าง (ภาคผนวก 3)

6. การควบคุมและติดตามหนี้

เมื่อผู้รับผิดทางละเมิดยินยอมชดเชยจำนวนเงินตามที่คำนวณได้ และได้มีการชดเชยครั้งเดียวทั้งจำนวน ให้หน่วยงานของรัฐนำเงินที่ได้รับส่งคลังเป็นเงินรายได้แผ่นดิน หากเป็นการทำสัญญารับประกันหนี้และขอผ่อนชำระ หน่วยงานของรัฐควรจะมีการควบคุมรายการดังกล่าวในระบบบัญชี เพื่อเป็นข้อมูลในการควบคุมและติดตามผลการเรียกเก็บเงินจากผู้รับผิดทางละเมิด ทั้งนี้ ในช่วงระยะแรกที่หน่วยงานยังไม่มีปรับเปลี่ยนระบบบัญชีจากเกณฑ์เงินสดเป็นเกณฑ์คงค้าง ให้หน่วยงานของรัฐควบคุมรายการดังกล่าวในทะเบียนไปพลางก่อน เมื่อมีการใช้ระบบบัญชีเกณฑ์คงค้างแล้ว ให้ตั้งยอดลูกหนี้ในระบบบัญชีด้วย

7. สรุป

หลักเกณฑ์การคำนวณค่าเสื่อมราคาทรัพย์สินที่ต้องเรียกชดเชยตามความรับผิดชอบละเมิดที่กำหนด เป็นแนวทางให้หน่วยงานของรัฐถือปฏิบัติ ซึ่งยังมีอาจพิจารณาได้ครอบคลุมทรัพย์สินทุกประเภทที่หน่วยงานของรัฐมี ดังนั้น หากทรัพย์สินที่สูญหายหรือเสียหาย หน่วยงานของรัฐไม่สามารถจะคำนวณมูลค่าเพื่อเรียกชดเชยได้ ก็ให้ส่งเรื่องให้กระทรวงการคลังพิจารณา อย่างไรก็ดีกรอบแนวทางที่กำหนดดังกล่าวจะทำให้หน่วยงานของรัฐสามารถคำนวณมูลค่าทรัพย์สินที่สูญหายหรือเสียหายได้อย่างมีหลักเกณฑ์และเป็นมาตรฐานเดียวกัน

ตารางอัตรามูลค่าซาก แยกตามอายุการใช้งานของทรัพย์สิน

5 ปี		8 ปี		10 ปี		12 ปี		15 ปี	
ปีที่	%	ปีที่	%	ปีที่	%	ปีที่	%	ปีที่	%
1-5	8	1-8	10	1-10	11	1-12	11	1-15	12
6	7.5	9	9.5	11	10.5	13	10.5	16	11.5
7	7	10	9	12	10	14	10	17	11
8	6.5	11	8.5	13	9.5	15	9.5	18	10.5
9	6	12	8	14	9	16	9	19	10
10	5.5	13	7.5	15	8.5	17	8.5	20	9.5
11	5	14	7	16	8	18	8	21	9
เป็นต้นไป		15	6.5	17	7.5	19	7.5	22	8.5
		16	6	18	7	20	7	23	8
		17	5.5	19	6.5	21	6.5	24	7.5
		18	5	20	6	22	6	25	7
		เป็นต้นไป	21	5.5	23	5.5	26	6.5	
			22	5	24	5	27	6	
			เป็นต้นไป	เป็นต้นไป	เป็นต้นไป	28	5.5		
	29					5			
	เป็นต้นไป		เป็นต้นไป		เป็นต้นไป		เป็นต้นไป		

ตารางอายุการใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพของทรัพย์สิน
ตามบัญชีราคามาตรฐานครุภัณฑ์ของสำนักงานประมาณ

ประเภททรัพย์สิน	อายุการใช้งาน (ปี)
1. ครุภัณฑ์ก่อสร้าง	10
ยกเว้น รถเข็น	5
2. ครุภัณฑ์การเกษตร	10
3. ครุภัณฑ์การแพทย์	10
ยกเว้น รถเข็น	8
4. ครุภัณฑ์การศึกษา	10
5. ครุภัณฑ์โฆษณาและเผยแพร่	10
6. ครุภัณฑ์งานบ้านงานครัว	10
ยกเว้น เต้าแก๊ส	5
7. ครุภัณฑ์ไฟฟ้าและวิทยุ	10
ยกเว้น วิทยุ – เทป	5
8. ครุภัณฑ์ยานพาหนะและขนส่ง	8
ยกเว้น รถจักรยานยนต์	5
9. ครุภัณฑ์โรงงาน	10
10. ครุภัณฑ์สำนักงาน	10
11. ครุภัณฑ์สำรวจ	10
ยกเว้น เทปวัดระยะ, ไมล์ดำฟ	5
12. ครุภัณฑ์อาวุธ	10

ตัวอย่างการคำนวณค่าเสื่อมราคาทรัพย์สินที่สูญหายหรือเสียหาย

ตัวอย่างที่ 1 เครื่องรับส่งวิทยุสื่อสารชนิดมือถือมูลค่า 13,500 บาท ซื้อมาเมื่อวันที่ 10 มกราคม 2541
สูญหายเมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2544

การคำนวณหามูลค่าทรัพย์สินที่จะเรียกชดใช้เป็นดังนี้

อายุการใช้งานของเครื่องรับส่งวิทยุสื่อสาร ชนิดมือถือ 3 ปี 6 เดือน

อายุการใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพของทรัพย์สิน 10 ปี

ราคาปัจจุบันในปีที่สูญหายเท่ากับ 12,000 บาท

(ตามบัญชีราคามาตรฐานครุภัณฑ์ปี 2544 ของสำนักงานงบประมาณ)

จำนวนเงินที่เรียกให้ชดใช้ = ราคาปัจจุบัน – ค่าเสื่อมราคาสะสมถึงปีที่สูญหาย

ค่าเสื่อมราคาต่อปี = $\frac{\text{ราคาปัจจุบัน} - \text{ราคาซาก}}{\text{อายุการใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพ}}$

ราคาซาก = ราคาปัจจุบัน x อัตรามูลค่าซากปีที่หมดอายุการใช้งาน

อัตรามูลค่าซากปีที่หมดอายุการใช้งาน = 11%

ราคาซาก = $12,000 \times \frac{11}{100} = 1,320$ บาท

ค่าเสื่อมราคาต่อปี = $\frac{12,000 - 1,320}{10} = 1,068$ บาท

ค่าเสื่อมราคาสะสมถึงปีที่สูญหาย (3 ปี 6 เดือน)
= $1,068 \times 3 \div \left[\frac{1,068 \times 6}{12} \right] = 3,738$ บาท

จำนวนเงินที่เรียกให้ชดใช้ = $12,000 - 3,738 = 8,262$ บาท

ตัวอย่างที่ 2 เครื่องรับส่งวิทยุสื่อสารชนิดมือถือ ตามตัวอย่างที่ 1 หากซื้อมาเมื่อวันที่ 10 มกราคม 2534
สูญหายเมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2544

การคำนวณหามูลค่าทรัพย์สินที่จะเรียกชดใช้เป็นดังนี้

อายุการใช้งานของเครื่องรับส่งวิทยุสื่อสาร 10 ปี 6 เดือน ซึ่งเป็นกรณีที่สูญหายเมื่อทรัพย์สิน
หมดอายุการใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพแล้ว

จำนวนเงินที่เรียกให้ชดใช้ = ราคาปัจจุบัน x อัตรามูลค่าซากปีที่สูญหาย

อัตรามูลค่าซากปีที่ 10 = 11%

อัตรามูลค่าซากปีที่ 11 = 10.5%

ผลต่างระหว่างปีที่ 10 ถึง 11 = 0.5%

คำนวณอัตรามูลค่าซากปีที่สูญหาย โดยวิธีเทียบบัญญัติไตรยางศ์

อายุการใช้งาน 12 เดือน = 0.5

$$\begin{aligned}
 \text{อายุการใช้งาน 6 เดือน} &= \frac{0.5 \times 6}{12} = 0.25 \\
 \text{ดังนั้น อัตรามูลค่าซากปีที่สูญหาย (10 ปี 6 เดือน)} &= 11 - 0.25 = 10.75\% \\
 \text{จำนวนเงินที่เรียกให้ชดใช้} &= \frac{12,000 \times 10.75}{100} = 1,290 \text{ บาท}
 \end{aligned}$$

ตัวอย่างที่ 3 เครื่องขยายเสียงมูลค่า 55,000 บาท ซื้อมาเมื่อวันที่ 10 มกราคม 2541 สูญหายเมื่อวันที่ 30 กันยายน 2544

การคำนวณหามูลค่าทรัพย์สินที่จะเรียกชดใช้เป็นดังนี้

อายุการใช้งานของเครื่องขยายเสียง 3 ปี 9 เดือน

อายุการใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพของทรัพย์สิน 10 ปี

ราคาซื้อขายเครื่องขยายเสียงในปีปัจจุบัน (ปี 2544) คือ 50,000 บาท

(ตามบัญชีราคามาตรฐานครุภัณฑ์ปี 2544 ของสำนักงานงบประมาณ)

$$\begin{aligned}
 \text{จำนวนเงินที่เรียกให้ชดใช้} &= \text{ราคาปัจจุบัน} - \text{ค่าเสื่อมราคาสะสมถึงปีที่สูญหาย} \\
 \text{ค่าเสื่อมราคาต่อปี} &= \frac{\text{ราคาปัจจุบัน} - \text{ราคาซาก}}{\text{อายุการใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพ}} \\
 \text{ราคาซาก} &= \text{ราคาปัจจุบัน} \times \text{อัตรามูลค่าซากปีที่หมดอายุการใช้งาน} \\
 \text{อัตรามูลค่าซากปีที่หมดอายุการใช้งาน} &= 11\% \\
 \text{ราคาซาก} &= 50,000 \times \frac{11}{100} = 5,500 \text{ บาท} \\
 \text{ค่าเสื่อมราคาต่อปี} &= \frac{50,000 - 5,500}{10} = 4,450 \text{ บาท} \\
 \text{ค่าเสื่อมราคา 3 ปี 9 เดือน} &= 4,450 \times 3 \div \left[\frac{4,450 \times 9}{12} \right] = 16,687.50 \text{ บาท} \\
 \text{จำนวนเงินที่เรียกให้ชดใช้} &= 50,000 - 16,687.50 = 33,312.50 \text{ บาท}
 \end{aligned}$$